

FĂRÂME CULESE DIN FORMULA UNEI VIETI

Ceea ce mi-a rămas mai întâi de toate pe retina memoriei sunt generozitate și încredere însuflată celor din jurul său: tendința de a-ți ieși înaintea cu brațele întinse și a te asculta ca pe cineva care promite și va confirma așteptările, deși tu nu ai dovedit mai nimic, deocamdată. Încât, până la urmă, începi să crești și tu în proprii-ți ochi. Nu e vorba, așadar, de o așteptare care să te țină încordat, ci de una capabilă să-ți dea elan și un sentiment de reconfortare.

Ți se oferă astfel un sprijin moral (aproape) necondiționat, neașteptat, pe care tu, unul, nici nu te-ai fi simțit capabil să îl ceri. Din tot felul de gesturi și atitudini, discrete, calme și calde, se proiectează asupra ta o atmosferă emanată de o pedagogie a cordialității.

Există o categorie de oameni (s-o numesc „retro”?) – din care și domnul Viorel Nicolescu face parte – care nu agreează să aibă câștig de cauză cu orice preț și să vină într-o eventuală confruntare intelectuală cu dovezi „zdrobitoare” pentru preopinent. Nu laudă o persoană, o formă de gândire sau o acțiune cu scopul de a devaloriza altoeva sau pe altoineva. Conștiința lor axiologică, modelată după standarde culturale viabile, nu debordează în spirit hipercritic, de apostat neîmblânzit de nimic. Din comparația dintre standarde, criterii și însușiri ale lucrurilor rezultă doza fine ale interpretării supuse riscului de a deveni evanescente din cauza scrutării lucrului din mai multe perspective.

Discreția, morală și intelectuală, a acestui tip uman, ce nu e calculată și nu izvorăște din resentiment, e dublată, în momentele ei de grație, de capacitatea de a imagina realul, lumea sub semnul unui fel de miraj al libertății (înțeleg astfel de ce, deși nu este unicul motiv, pe domnul Viorel Nicolescu l-a atras conceperea de către John Dewey a procesului de învățare ca schimbare și reconstrucție a experienței). Clipele, reflecțiile, actele noastre parcă ar poseda un halou, o energie care edifică. Ideile capătă o prezență consistentă și pot fi prinse în cercuri hermeneutice din ce în ce mai largi. Și asta se petrece dincolo de vicisitudinile vieții personale și ale istoriei, ba chiar în pofida acestora. Căci, pe lângă conceptele de natură operatorie la care apelează, magistrul nostru a rămas călăuzit de mitologia sa subiectivă (alcătuită din „zei”, chiar dacă astăzi „decăzuți din drepturi” într-o măsură deloc neglijabilă: principii, valori, idealuri educative etc.). Un loc central îl ocupă „educatorii – misionari”, cei al căror „suflet este întotdeauna mai tare decât vitregia împrejurărilor”. Mai ales în vremuri de criză, de „incertitudine ontologică și socială, când însăși umanitatea decade și poate fi în pericol”, educatorul cu vocație – ne sugerează domnul Viorel Nicolescu – apare croit din stofa unui erou civilizator. Virtutea lui esențială ar fi, deci, tăria sufletească pusă în slujba celorlalți, fără de care știința de carte și arta de a comunica rămân literă moartă. E interesant că „misionarismul”, ca susținere spontană a mișcării pro schimbare, a cunoscut un reviriment după 1989, după care s-a stins la fel de repede cum a apărut. Ce ne rămâne azi din acest crez, într-un mod indirect, ar fi ideea că eșafodajul reformei în educație are la bază formarea profesorilor de calitate, creativi, în absența cărora școala și societatea riscă să se ducă de râpă.

Un coleg de generație (Nicolae Sacaliș) l-a numit un „dewey-ist marginalizat”. Poate că da, poate că nu. Oricum, ingratitudea i-a răspuns prin retractilitate, nu pozând în victimă. Dumnezeu a rămas să slujească învățământul după puterile sale, conștient că „barbarii” vor căuta întotdeauna să asedieze cetatea educativă. „Barbarii” de orice fel, inclusiv cei ce zac înăuntrul nostru.